

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
معاونت آموزش متوسطه

دستورالعمل جشنواره نوجوان خوارزمی
با رویکرد کارآفرینی
ویژه دانش آموزان دوره اول متوسطه

دفتر آموزش دوره اول متوسطه
سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

بخش اول - کلیات

مقدمه:

کیفیت یادگیری و تربیت همه‌جانبه دانش‌آموزان نیازمند توجه به ابعاد مختلف و اجرای مطلوب برنامه‌های درسی و تربیتی است. پژوهش و تجارب علمی و عملی دانش‌آموزان یکی از مهم‌ترین جلوه‌های اجرای برنامه‌های درسی در مدرسه به عنوان کانون اصلی تعلیم و تربیت به شمار می‌آید و منجر به شناسایی و بروز استعدادها و دانش‌آموزان براساس علایق، آینده تحصیلی و شغلی آنها از طریق «درک و اصلاح مداوم در موقعیت یادگیری» آنان خواهد شد. طراحی و تدوین برنامه تعلیم و تربیت انعطاف‌پذیر، متناسب با ویژگی‌های شخصیتی و محیطی به منظور شکوفایی استعدادها و افزایش کارآمدی و اثربخشی آنها، مستلزم برنامه‌ریزی دقیق در جهت سامان‌دهی پژوهش‌های دانش‌آموزی است. در این راستا «جشنواره نوجوان خوارزمی» بستری است که با بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت‌ها و فضاهای آموزشی در مدارس، پژوهش‌سراها، پارک‌های علم و فناوری، بازارچه‌های کسب‌وکار دانش‌آموزی و ... می‌تواند؛ با ایجاد تنوع در فرصت‌های تربیتی پاسخ‌گویی نیازهای دانش‌آموزان باشد.

ضرورت و اهمیت موضوع:

تأکید اسناد فرادستی کشور و تحقیقات انجام شده در زمینه برگزاری «رقابت‌های علمی و عملی جشنواره‌های دانش‌آموزی» از جمله ضرورت‌های پرداختن به این مقوله است که در ذیل به آن‌ها اشاره می‌شود.

۱- سیاست‌های اقتصاد مقاومتی (سیاست‌های کلی اشتغال) ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری؛

بندها: ترویج و تقویت فرهنگ کار، تولید، کارآفرینی و استفاده از تولیدات داخلی به عنوان ارزش اسلامی و ملی با بهره‌گیری از نظام آموزشی و تبلیغی

بندها: آموزش نیروی انسانی متخصص، ماهر و کارآمد متناسب با نیازهای بازار کار (فعلی و آتی) و ارتقای توان کارآفرینی، با مسئولیت نظام آموزشی کشور (آموزش و پرورش، آموزش فنی و حرفه‌ای و آموزش عالی) و توأم کردن آموزش و مهارت و جلب همکاری بنگاه‌های اقتصادی جهت استفاده از ظرفیت آن‌ها

۲- سند چشم‌انداز کشور در افق ۱۴۰۴؛

دستیابی به جایگاه اول اقتصادی، علمی و تکنولوژی در سطح منطقه، از طریق سرمایه‌های انسانی متعهد، متخصص، خلاق، نوآور، دانش‌محور، کارآفرین و ارزش‌آفرین

۳- نقشه جامع علمی کشور؛

راهبرد کلان: تربیت و توانمندسازی سرمایه انسانی با تأکید بر پرورش انسان‌های منقّی و کارآفرین و خودباور و خلاق، نوآور و توانا در تولید علم و فناوری متناسب با ارزش‌های اسلامی و نیازهای جامعه

۴- سند تحول بنیادین آموزش و پرورش؛

راهکار ۷-۵: طراحی و تدوین برنامه تعلیم و تربیت انعطاف‌پذیر، متناسب با ویژگی‌های شخصیتی و محیطی استعدادهای گوناگون دانش‌آموزان به منظور شکوفایی استعدادها و افزایش کارآمدی و مفید بودن آن‌ها

راهکار ۳-۶: ایجاد موزه و نمایشگاه علم و فناوری در هر یک از شهرستان‌ها تا پایان برنامه ششم توسعه کشور، به منظور فراهم آوردن زمینه مشاهده و تجربه فزون‌تر دانش‌آموزان و عینی‌تر کردن محتوای آموزشی کتب درسی

راهکار ۱-۱۶: ایجاد تنوع در فرصت‌های تربیتی در مراکز آموزشی و تربیتی برای پاسخ‌گویی به نیازهای دانش‌آموزان

۵- برنامه درسی ملی؛

بند ۱-۲-۱۳: فعالیتهای خارج از کلاس و مدرسه متناسب با اقتضائات برنامه درسی حوزههای یادگیری

۶- برنامههای مقام عالی وزارت؛

الف- اهداف و سیاستهای اجرایی: ارتقاء کیفیت برنامه درسی

۶.۴: تقویت، همسویی و همافزایی تعلیم و تربیت غیررسمی با آموزش و پرورش رسمی

۶.۹: ترویج و توسعه پژوهش در مدارس و افزایش مهارت‌های هنری و خلاقیت فکری دانش‌آموزان

ب- عناوین برنامه

ردیف ۵: تقویت مهارت‌های علمی- عملی و کارآفرینی

۸- برنامه‌های ابلاغی حوزه ستادی به استان‌ها (۲۲۸۵۲-۱۳/۰۳/۱۳۹۷):

۲-۴ کیفیت بخشی به آموزش‌های دوره متوسطه: مدیریت برگزاری جشنواره‌ها، مسابقات آزمایشگاهی ملی و

المپیادهای دانش‌آموزی دوره متوسطه

■ جشنواره نوجوان خوارزمی

جشنواره نوجوان خوارزمی «جستارورزی علمی» ویژه دانش‌آموزان دوره اول متوسطه است که به آن‌ها کمک می‌کند؛ دانش و فناوری را با زندگی و فرهنگ جامعه خویش مرتبط سازند. جشنواره علمی نوجوان خوارزمی با توجه به ماهیت هیجانی و اکتشافی خود، ضمن این‌که میل به یادگیری را در دانش‌آموزان تقویت می‌کند؛ به دلیل ماهیت فرایندی خود راه و روش یادگیری را نیز به او می‌آموزد.

■ رویکرد کارآفرینی

اتخاذ «رویکرد کارآفرینی» در جشنواره نوجوان خوارزمی به مثابه فرهنگ‌سازی، شناسایی، تربیت و مدیریت دانش‌آموزان کارآفرین در زمینه ایده‌یابی، پرورش ایده و ارزش‌آفرینی در فضای کسب و کار توأم با نوآوری و ریسک‌پذیری است. در موضوع کارآفرینی بیش از آن‌که نقش «شغل و کسب و کار» مهم باشد؛ پرورش «ویژگی‌های کارآفرینانه» مورد توجه است.

■ اهداف

۱. ارتقای دانش، مهارت و نگرش دانش‌آموزان در زمینه پژوهش و شیوه کشف و حل خلاقانه مسائل
۲. فرصت‌آفرینی برای رشد و شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌های دانش‌آموزان و کمک به فرآیند هدایت تحصیلی آنان
۳. ایجاد زمینه مناسب برای اجرای مطلوب برنامه‌های درسی

■ اصول حاکم

۱. مشارکت حداکثری دانش‌آموزان
۲. تقویت کار گروهی، پژوهش و کاوشگری
۳. بهره‌گیری از فناوری‌های نوین آموزشی
۴. پرهیز از رقابت‌های ناسالم

بخش دوم- سازماندهی

به منظور «برنامه‌ریزی، هدایت و نظارت» بر اجرای مطلوب جشنواره نوجوان خوارزمی در مراحل «مدرسه‌ای، منطقه‌ای، استانی و کشوری» دبیرخانه علمی جشنواره نوجوان خوارزمی در دفتر آموزش دوره اول متوسطه، تشکیل می‌شود. دبیرخانه اجرایی جشنواره نیز متناسب با شرح وظایف ذیل در یکی از استان‌های کشور مستقر می‌شود.

الف: شرح وظایف دبیرخانه علمی جشنواره نوجوان خوارزمی

۱. تدوین و ابلاغ شیوه نامه به دبیرخانه اجرایی جشنواره و استان‌ها
۲. پیش‌بینی و تخصیص اعتبارات لازم برای اجرای جشنواره در مراحل استانی و کشوری
۳. تهیه بسته‌های آموزشی و توجیهی جشنواره
۴. نظارت بر عملکرد دبیرخانه اجرایی جشنواره، استان‌ها، مناطق و مدارس
۵. نظارت بر فرآیند داوری در مرحله کشوری

ب: شرح وظایف دبیرخانه اجرایی جشنواره نوجوان خوارزمی

۱. تعامل و هماهنگی با دبیرخانه علمی جشنواره
۲. تبلیغات و اطلاع‌رسانی به موقع به استان‌ها
۳. برگزاری مرحله کشوری جشنواره و تقدیر از برگزیدگان و تمامی دست‌اندرکاران
۴. دریافت، جمع‌بندی، بررسی و تحلیل «گزارش روند اجرای جشنواره در استان‌ها» و ارائه به دبیرخانه علمی جشنواره
۵. مستندسازی و ثبت سوابق پروژه‌های علمی برتر برگزیدگان و ارسال آن به دبیرخانه علمی جشنواره

ج: شرح وظایف استان

۱. ابلاغ دستورالعمل طرح به مناطق/ نواحی/ شهرستان‌ها
۲. اطلاع‌رسانی، تبلیغات، فرهنگ‌سازی و اعلام فراخوان ثبت‌نام از طریق پورتال همگام و ارسال به مناطق/ نواحی/ شهرستان‌ها
۳. اطلاع‌رسانی، آموزش و توجیه دانش‌آموزان و اولیای آنان
۴. برگزاری جلسات توجیهی ویژه رؤسا و مدیران مناطق/ نواحی/ شهرستان‌ها، معاونان آموزش متوسطه، کارشناس مسئول/ کارشناس آموزش دوره اول متوسطه
۵. برنامه‌ریزی جهت برگزاری جشنواره در مرحله استانی
۶. آموزش ناظران فنی و داوران مناطق/ نواحی/ شهرستان‌ها
۷. تعیین گروه داوران در مرحله استانی
۸. برگزاری جشنواره و برپایی نمایشگاه در مرحله استانی و تقدیر از برگزیدگان و تمامی دست‌اندرکاران مناطق/ نواحی/ شهرستان‌ها
۹. نظارت بر حسن اجرای جشنواره در مرحله مدرسه و منطقه/ ناحیه/ شهرستان
۱۰. معرفی یک اثر برتر در هر محور به دبیرخانه اجرایی جشنواره
۱۱. اتخاذ تمهیدات لازم جهت ارسال اسامی برگزیدگان به دبیرخانه اجرایی
۱۲. تکمیل و ارسال اطلاعات، آمار و مستندات به دبیرخانه اجرایی
۱۳. ارسال گزارش کامل از فرآیند اجرای جشنواره به دبیرخانه اجرایی

د: شرح وظایف منطقه/ ناحیه/ شهرستان

۱. تبیین دستورالعمل برای عوامل و دست‌اندرکاران منطقه/ ناحیه/ شهرستان و ابلاغ آن به مدارس
۲. اطلاع‌رسانی، آموزش و توجیه دبیران و مدیران مدارس
۳. اعلام فراخوان ثبت‌نام دانش‌آموزان، اطلاع‌رسانی، تبلیغ و تشویق به مشارکت حداکثری آنان
۴. نظارت بر حسن اجرای جشنواره در مرحله مدرسه
۵. تعیین داوران مرحله منطقه/ ناحیه/ شهرستان
۶. برنامه‌ریزی جهت برگزاری جشنواره در مرحله منطقه/ ناحیه/ شهرستان و تقدیر از برگزیدگان دست‌اندرکاران
۷. برپایی نمایشگاه دستاوردهای علمی- عملی دانش‌آموزان
۸. تکمیل و ارسال نمون برگ‌های مربوطه به استان
۹. ارسال گزارش کامل از فرآیند اجرای جشنواره و آمار شرکت‌کنندگان در سطح منطقه/ ناحیه/ شهرستان و ارسال به استان

د: شرح وظایف مدرسه

۱. تبیین و توجیه برنامه در شورای دبیران^۱ و انجمن اولیا و مربیان
۲. برنامه‌ریزی، تشویق و ترغیب دانش‌آموزان جهت مشارکت حداکثری
۳. اطلاع‌رسانی به دانش‌آموزان و اعلام فراخوان ثبت‌نام
- ضروری است ثبت نام دانش‌آموزان داوطلب از طریق پورتال همگام www.hamgam.medu.ir انجام پذیرد.
- چنانچه در مناطقی امکان دسترسی دانش‌آموزان به پورتال همگام وجود نداشته باشد؛ اداره منطقه/ ناحیه/ شهرستان ذی‌ربط ملزم است؛ نسبت به ثبت نام دانش‌آموزان داوطلب در پورتال مزبور اقدام نماید.
- تشکیل به موقع گروه‌های علمی- پژوهشی دانش‌آموزی در مدرسه و توجیه آنان
۴. برنامه‌ریزی جهت آموزش معلمان به منظور همسوسازی جشنواره با برنامه‌های درسی در محور ذی‌ربط و هدایت کلاس‌های درس و دانش‌آموزان به سمت و سوی:
 - ایجاد فضای تعاملی و فعالیت‌های گروهی
 - ایجاد فرصت کاوشگری و اندیشه‌ورزی
 - راهنمایی و حمایت از ایده‌های آنان
۵. هدایت و راهبری دانش‌آموزان از طریق برقراری ارتباط با پژوهش‌سراها، پارک‌های علم و فناوری، شرکت‌های دانش‌بنیان و ...
۶. انتخاب دبیر راهنما
۷. تجهیز و فعال‌سازی کتابخانه، آزمایشگاه، کارگاه و ... به منظور اجرای مطلوب جشنواره
۸. بهره‌گیری از ظرفیت پژوهش‌سراها، پارک‌های علم و فناوری، شرکت‌های دانش‌بنیان و ...
۹. استفاده از ظرفیت طرح‌هایی نظیر: ایران- مهارت، برنامه ویژه مدرسه و ...
۱۰. برگزاری جشنواره و برپایی بازارچه‌های کسب و کار دانش‌آموزی
۱۱. داوری، انتخاب و ارسال آثار برگزیده به مرحله منطقه/ ناحیه/ شهرستان
۱۲. برنامه‌ریزی جهت آماده‌سازی دانش‌آموزان برگزیده جهت ورود به مرحله منطقه‌ای
۱۳. شرکت نماینده یا نمایندگان تخصصی شورای دبیران در جلسات توجیهی منطقه/ ناحیه/ شهرستان متناسب با محورهای جشنواره
۱۴. تشکیل بازارچه‌های دانش‌آموزی از آثار دانش‌آموزان شرکت‌کننده
۱۵. تقدیر از دانش‌آموزان برگزیده، دبیران و تمامی دست‌اندرکاران
۱۶. ارسال گزارش کامل از فرآیند اجرای جشنواره به منطقه/ ناحیه/ شهرستان

^۱ بر اساس بند ۵ از ماده ۱۵ آیین‌نامه اجرایی مدارس «چاره اندیشی برای تأمین مشارکت فعال دانش‌آموزان در فرآیند آموزش و پرورش» بر عهده شورای معلمان است. لذا اجرای مرحله مدرسه‌ای جشنواره زیر نظر شورای دبیران مدرسه صورت می‌گیرد.

■ شرایط عمومی شرکت در جشنواره نوجوان خوارزمی

۱. تمام دانش‌آموزان مدارس دوره اول متوسطه اعم از دولتی و غیردولتی می‌توانند با ورود به پورتال همگام به آدرس www.hamgam.medu.ir در جشنواره نوجوان خوارزمی ثبت‌نام و فعالیت نمایند.
 ۲. شرکت دانش‌آموزان در چند محور جشنواره (مطابق جدول شماره ۱) تا مرحله استانی بلامانع است.
 - در مرحله کشوری هر دانش‌آموز، صرفاً مجاز به شرکت در یکی از محورهای جشنواره است.
 ۳. شرکت دانش‌آموزان فقط در محور زبان و ادبیات فارسی «انفرادی» است. فعالیت دانش‌آموزان در سایر محورها به صورت «گروه ۲ نفره» خواهد بود.
 - به منظور «فرهنگ‌سازی کارگروهی و تقویت رویکرد یادگیری مشارکتی» به هر یک از اعضای گروه‌های برگزیده، جوایز به صورت کامل تعلق خواهد گرفت.
 ۴. فرستندگان اثر، صاحب آن شناخته می‌شوند. بدیهی است در هر مرحله‌ای از جشنواره که عدم اصالت و انتساب اثر با ارائه‌دهندگان مشخص شود از ادامه رقابت حذف و تمامی امتیازات متعلقه، ملغی و پس گرفته خواهد شد.
- بخش سوم: محورهای جشنواره نوجوان خوارزمی
- محورهای جشنواره نوجوان خوارزمی در راستای اهداف «پروانه درسی ملی» و متناظر با تمام «دروس دوره اول متوسطه» مطابق جدول شماره (۱) طراحی شده است.

جدول شماره ۱- محورهای جشنواره نوجوان خوارزمی					
ردیف	محورهای جشنواره	درس/ دروس هدف	پایه	ناظر استان	رابط منطقه/ ناحیه/ شهرستان
۱	پژوهش	تمام دروس	هفتم، هشتم، نهم	سرگروه درس مطالعات اجتماعی/ تفکر و سبک زندگی	دبیر علاقمند و توانمند
۲	دست‌سازه	تمام دروس	هفتم، هشتم، نهم	سرگروه درس کار و فناوری	دبیر کار و فناوری
۳	زبان و ادبیات فارسی	نگارش و فارسی	هفتم، هشتم، نهم	سرگروه درس ادبیات فارسی	دبیر ادبیات فارسی
۴	زبان خارجی	زبان انگلیسی	هشتم	سرگروه درس زبان انگلیسی	دبیر زبان انگلیسی
۵	فعالیت‌های آزمایشگاهی	علوم تجربی	هفتم	سرگروه درس علوم تجربی	دبیر علوم تجربی
۶	بازارچه‌های کسب و کار دانش‌آموزی	تمام دروس	هفتم، هشتم، نهم	سرگروه درس کار و فناوری/ فرهنگ و هنر	دبیر علاقمند و توانمند

■ فرآیند اجرای محورهای شش‌گانه جشنواره نوجوان خوارزمی

الف: فرآیند مشترک در تمام محورها

فرآیند اجرای تمام محورهای جشنواره در مراحل مدرسه‌ای، منطقه‌ای/ ناحیه‌ای/ شهرستانی، استانی و کشوری دارای گام‌های مشترک زیر است:

■ مرحله مدرسه‌ای

۱. اطلاع‌رسانی و توجیه دانش‌آموزان (پس از دریافت دستورالعمل)
۲. تشکیل گروه‌های دانش‌آموزی توسط دبیران راهنما
۳. معرفی دانش‌آموزان به افراد صاحب‌نظر و متخصص همچنین مراکز تحقیقاتی و نوآوری نظیر: پژوهش‌سراها، پارک‌های علم و فناوری، شرکت‌های دانش‌بنیان، صنایع مرتبط با فناوری‌های نوین و ...
۴. ارزیابی آثار شرکت‌کنندگان و ارائه بازخورد به آنها
۵. معرفی یک اثر برگزیده در هر محور به منطقه/ ناحیه/ شهرستان (به همراه مستندات مورد نیاز)

■ مرحله منطقه‌ای و استانی

۱. دریافت آثار برگزیدگان و ارائه بازخورد به آنان
 ۲. ارزیابی آثار برگزیدگان به تفکیک شش محور جشنواره (به تناسب سهمیه اعلام شده در هر استان)
- توجه: به هیچ عنوان ارزیابی آثار راه‌یافتگان به مراحل منطقه‌ای/ ناحیه‌ای/ شهرستانی و استانی صرفاً براساس «گزارش مصور و فیلم آثار» انجام نشود.
۳. معرفی یک اثر برگزیده مرحله استانی در هر محور (۶ محور) به مرحله کشوری به همراه مشخصات دانش‌آموزان صاحب اثر (۱۱ نفر) و مستندات مورد نیاز

■ مرحله کشوری

در این مرحله پس از پایان «ارائه تمام شرکت‌کنندگان و ارزیابی آثار آنها» دو فعالیت مشترک زیر برای عموم برگزیدگان (به تفکیک محورهای شش‌گانه جشنواره نوجوان خوارزمی) برگزار می‌شود:

۱. تحلیل و نقد کلی آثار برگزیدگان ۱
۲. برگزاری «رویداد علمی- فناوری» ۲

۱. نتایج ارزیابی و قضاوت داوران به صورت محرمانه در اختیار کمیته اجرایی جشنواره قرار خواهد گرفت.
۲. منظور از «رویداد علمی- فناوری» موقعیتی برنامه‌ریزی شده و هدفمند برای «کسب اطلاعات بیشتر و مهارت‌افزایی، به اشتراک‌گذاری تجارب، هم‌افزایی و شبکه‌سازی علمی» توسط متخصصان و صاحب‌نظران مراکز علمی و فناوری متناسب با نیاز دانش‌آموزان خلاق و نوآور است.

ب: فرآیند اختصاصی محورهای شش‌گانه

۱- محور پژوهش

این محور به دنبال توانمندسازی دانش‌آموزان در زمینه «طراحی و انجام یک پروژه پژوهشی» است. در تمام مراحل اجرای جشنواره (مدرسه‌ای، منطقه‌ای/ ناحیه‌ای/ شهرستانی، استانی و کشوری) آثار پژوهشی دانش‌آموزان مطابق گام-های زیر ارزیابی و اثر برگزیده به همراه «مستندات مربوطه» به مراحل بعد معرفی و ارسال می‌شود:

۱. انجام پژوهش

۲. ارزیابی غیرحضوری (بررسی مستندات پژوهش)

۳. ارزیابی حضوری (ارائه شفاهی و دفاع از پژوهش)

توجه:

۱. ضروری است «دبیران راهنما» در تمام مراحل جشنواره (تا پایان مرحله کشوری) دانش‌آموزان را راهنمایی و هدایت نمایند.

۲. کل زمان اختصاصی ارزیابی حضوری این محور جمعاً (۲۰ دقیقه) است.

۲- محور دست‌سازه (سخت‌افزاری و رایانه‌ای)

در این محور دانش‌آموزان «دست‌سازهای» خود را در دو بخش سخت‌افزاری یا نرم‌افزاری (رایانه‌ای و بازی) با راهنمایی «دبیر تخصصی موضوع انتخابی» تولید و ارائه می‌نمایند. در تمام مراحل اجرای جشنواره، آثار دانش‌آموزان مطابق گام‌های زیر ارزیابی و اثر برگزیده به همراه «شناسنامه اثر» و فیلم کوتاهی از فرآیند طراحی و تولید دست‌سازه به مراحل بعد معرفی و ارسال می‌شود:

۱. طراحی و تولید دست‌سازه

۲. ارزیابی غیرحضوری (بررسی گزارش تصویری از فرآیند طراحی و تولید دست‌سازه، پاورپوینت و ...)

۳. ارزیابی حضوری (ارائه شفاهی و دفاع از اثر)

توجه:

۱. دانش‌آموزان پایه‌های هفتم و هشتم و نهم دوره اول متوسطه می‌توانند در یک گروه با هم مشارکت و همکاری داشته باشند.

۲. کل زمان اختصاصی ارزیابی حضوری این محور حدود (۲۰ تا ۳۰ دقیقه) است.

۳. شرکت‌کنندگان در این محور می‌توانند آثار خود را در تمام دروس در دو بخش سخت‌افزاری و نرم‌افزاری (رایانه‌ای و بازی) ارائه دهند. دست‌سازهای تولید شده باید در راستای تقویت مفاهیم آموزشی کتب درسی باشند.

۴. دانش‌آموزانی که اختراعات آن‌ها پیش از این به ثبت رسیده و موفق به اخذ تأییدیه از مراجع ذی صلاح شده‌اند، نیز مجاز به شرکت مجدد اثر در جشنواره می‌باشند.

۳- محور زبان و ادبیات فارسی

در این محور دانش‌آموزان با تمرکز بر درس «نگارش و فارسی» در تمام مراحل اجرای جشنواره مطابق گام‌های زیر فعالیت نموده و پس از «ارزیابی حضوری» اسامی برگزیدگان به همراه «مستندات مربوطه» به مراحل بعد معرفی و ارسال می‌شود:

۱. تصویرخوانی

در این گام دانش‌آموزان باید عنوان، جزئیات و پیام تصویر را در بخش «تصویرخوانی» برگه انشا بنویسند.

۲. نگارش

در این گام دانش‌آموزان با گزینش موضوعی مناسب از تصویر، به نگارش انشایی، تحلیلی، انتقادی، توصیفی و ... در سه بخش «مقدمه، تنه و نتیجه» می‌پردازند.

۳. خوانش

دانش‌آموزان متن تولید شده را با بهره‌گیری از لحن مناسب کلام، ظرفیت‌های پیرایه‌بانی و ... می‌خوانند.

■ توجه:

۱. به دانش‌آموزان قبل از شروع گام خوانش، زمان لازم برای تمرین داده شود.
۲. کل زمان اختصاصی ارزیابی حضوری این محور جمعاً حدود (۱۶۰ دقیقه) است.
۳. در گام خوانش فقط بخش نگارش خوانده می‌شود و نیازی به خوانش عنوان، جزئیات و پیام تصویر نیست.
۴. ضروری است به همراه معرفی اسامی برگزیدگان به مراحل بعد اصل اثر نوشتاری و لوح فشرده خوانش نیز ارسال شود.

۴- محور زبان خارجی

این محور با تمرکز بر درس زبان انگلیسی در تمام مراحل اجرای جشنواره به صورت «ارزیابی حضوری» طی «دو گام» به شرح ذیل اجرا می‌شود:

۱. ایفای نقش (RolePlay)

- انتخاب موضوع توسط گروه دانش‌آموزی به قید قرعه
 - مشورت با هم‌گروهی خود (۵ دقیقه)
 - گفت‌وگو و ایفای نقش دو نفره متناسب با موضوع انتخابی (حدود ۲ دقیقه)
- #### ۲. مصاحبه (Interview)
- انتخاب موضوع توسط گروه دانش‌آموزی به قید قرعه
 - مصاحبه هیأت داوران در مورد موضوع انتخابی با هر دو عضو گروه (۳ دقیقه)

■ توجه:

۱. در هر دو گام مبنای انتخاب موضوع صرفاً «سرفصل‌ها و مفاهیم مندرج در کتاب درسی پایه هشتم» است.
۲. کل زمان اختصاصی ارزیابی حضوری این محور جمعاً (۱۰ دقیقه) است.
۳. ضروری است داوران در مراحل «استانی و کشوری» پس از پایان هر گام، بازخورد علمی لازم را به دانش‌آموزان ارائه نمایند.

۵- محور فعالیتهای آزمایشگاهی

در این محور به منظور «اثربخشی فعالیتهای آزمایشگاهی کتاب درس علوم تجربی» دانش‌آموزان مطابق مراحل و گام‌های زیر به صورت «ارزیابی حضوری» به فعالیت می‌پردازند:

■ مراحل مدرسه‌ای و منطقه‌ای/ ناحیه‌ای/ شهرستانی

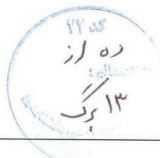
۱. شناسایی ابزار و کاربرد وسایل آزمایشگاهی
- انتخاب سؤال و پاسخ به سؤالات مربوط به شناسایی ابزار، کاربرد آن‌ها و مهارت چگونگی استفاده از ابزار
۲. انجام آزمایش
- انجام یکی از آزمایش‌های کتاب علوم تجربی و ثبت مشاهدات و نتایج آزمایش در نمون‌برگ گزارش
۳. پاسخ به سؤالات علمی- مهارتی

■ مراحل استانی و کشوری

۱. طراحی آزمایش (انتخاب موضوع و طراحی آزمایش)
۲. انجام آزمایش (انجام آزمایش طراحی شده در گام اول و ثبت مشاهدات و نتایج آزمایش در نمون‌برگ گزارش)
۳. بررسی مهارت‌های علمی- عملی مرتبط با مباحث زیست‌شناسی (انجام فعالیتهای مورد نظر و پاسخ به سؤالات علمی و مهارتی)

■ توجه:

۱. در تمام گام‌های مراحل استانی و کشوری این محور دانش‌آموزان مطابق «موضوعات و سرفصل‌های کتاب درسی علوم تجربی و به قید قرعه» به فعالیت می‌پردازند.
۲. در تمام مراحل و گام‌های اجرای جشنواره، وجود «جعبه کمک‌های اولیه، کپسول اطفای حریق و...» جهت تأمین سلامت و امنیت شرکت‌کنندگان ضروری است.
۳. کل زمان اختصاصی ارزیابی حضوری این محور جمعاً (۳۰ دقیقه) است.
۴. نظارت و ارزیابی دقیق داوران از فرآیند اجرای فعالیتهای ثبت به موقع مشاهدات و نتایج آزمایش هم‌چنین انجام فعالیتهای به صورت گروهی در حین اجرا ضروری است.

۶- محور بازارچه‌های کسب و کار دانش‌آموزی

در این محور دانش‌آموزان براساس «شرایط اقلیمی و جغرافیایی، ویژگی‌های فرهنگی منطقه، توانایی و علایق خود همچنین صنایع بومی و محلی» اقدام به طراحی و تولید محصول یا عرضه خدمات نموده و با تشکیل غرفه اختصاصی، آن‌ها را در قالب «بازارچه‌های کسب و کار دانش‌آموزی»^۱ ارائه می‌دهند.

■ مرحله مدرسه‌ای، منطقه‌ای/ ناحیه‌ای/ شهرستانی و استانی

در این مراحل تولیدات دانش‌آموزان مطابق گام‌های زیر، ارزیابی و آثار برگزیدگان به همراه «شناسنامه اثر، گزارش تصویری (فیلم) از فرآیند طراحی ایده و تولید نمونه اولیه و محصول همچنین غرفه اختصاصی خود در بازارچه مرحله مدرسه‌ای، منطقه‌ای/ ناحیه‌ای/ شهرستانی و استانی به مراحل بعد معرفی و ارسال می‌شود.

۱. طراحی ایده و تولید نمونه اولیه و محصول/ عرضه خدمات (ارائه طرح کسب و کار)
۲. ارزیابی غیرحضوری (بررسی گزارش تصویری از فرآیند طراحی ایده، تولید نمونه اولیه و محصول/ عرضه خدمات، غرفه اختصاصی و ...)
۳. ایجاد و راه‌اندازی غرفه اختصاصی محصولات/ عرضه خدمات در بازارچه مرحله مدرسه‌ای، منطقه‌ای و استانی
۴. ارزیابی حضوری (ارائه شفاهی و دفاع از طرح کسب و کار و نحوه ارائه محصولات/ عرضه خدمات در غرفه اختصاصی)

■ مرحله کشوری

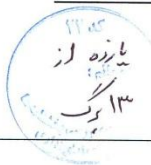
در این مرحله برگزیدگان مطابق گام‌های زیر فعالیت نموده و ارزیابی به صورت حضوری در پایان برگزاری کارگاه آموزشی طرح کسب و کار نویسی انجام می‌شود:

۱. شرکت در کارگاه آموزشی کسب و کار نویسی
۲. طراحی کسب و کار جدید
۳. ارائه و معرفی طرح کسب و کار
۴. ارزیابی حضوری کسب و کار طراحی شده

■ توجه:

۱. در مراحل مدرسه‌ای، منطقه‌ای/ ناحیه‌ای/ شهرستانی و استانی آثاری موفق به کسب رتبه خواهند شد که تولید گروه دانش‌آموزی باشد.
۲. ضروری است در تشکیل بازارچه‌های کسب و کار دانش‌آموزی از ظرفیت طرح‌های: ایران مهارت، خوداتکایی مدارس شبانه‌روزی، برنامه ویژه مدرسه و ... استفاده شود.
۳. استان موظف است؛ از مدیران، دبیران و دانش‌آموزان برتر در برپایی بازارچه‌های کسب و کار دانش‌آموزی در مدارس، مراسم معرفی و تقدیر بازارچه‌های برتر در سطح استان بعمل آورد.

^۱ کتاب کار و فناوری پایه هفتم، پودمان «کسب و کار»

بخش چهارم: داوری آثار

۱. ملاک های داوری جشنواره نوجوان خوارزمی متناسب با هر محور، طراحی و تدوین می شود.
توجه: این ملاک ها هر ساله متناسب با اقتضائات علمی و تجربی مورد بازبینی قرار می گیرند.
۲. اعضای گروه داوران در مراحل منطقه ای/ ناحیه ای/ شهرستانی و استانی توسط کارشناسی دوره اول متوسطه/ اداره آموزش دوره اول متوسطه با نظارت معاونت آموزش متوسطه ترجیحاً از میان اعضای گروه های آموزشی یا سایر افراد ذی صلاح تعیین خواهد شد.
۳. اعلام رتبه نهایی و سطح امتیاز آثار راه یافته به مرحله کشوری در سه رتبه اول، دوم و سوم به صورت طیف ۱۰ امتیازی در هر محور خواهد بود.
۴. در معرفی آثار راه یافته به مرحله کشوری، هر استان مجاز به معرفی فقط یک اثر برتر در هر محور (حداکثر ۶ اثر) است و به هیچ عنوان سهمیه اضافه به استان داده نخواهد شد.
توجه: در صورتی که دو اثر دانش آموزی موفق به کسب نمره یکسان شده باشد؛ ضروری است با بررسی مجدد فقط یکی از آن آثار، به مرحله بعد معرفی شود.
۵. تمرکز و تخصیص امکانات به درصد معدودی از دانش آموزان به هیچ عنوان مورد نظر نیست.

بخش پنجم: منابع مالی جشنواره

- اعتبارات مربوط به جشنواره از محل «اعتبارات کیفیت بخشی معاونت آموزش متوسطه» تأمین و ابلاغ می شود.
- توجه: ضروری است «دبیرخانه اجرایی» جشنواره در پایان اجرای مرحله کشوری (شهریور ماه هر سال) گزارش کاملی از نحوه هزینه کرد اعتبار تخصیصی به این مرحله به همراه مدارک و مستندات لازم به دبیرخانه علمی جشنواره نوجوان خوارزمی مستقر در دفتر آموزش دوره اول متوسطه ارائه نماید.

بخش ششم: نظارت و ارزیابی

نظارت و ارزیابی جشنواره در سه مرحله ستادی، استانی و منطقه ای/ ناحیه ای/ شهرستانی انجام می شود

تقویم اجرایی:

ردیف	فعالیت	زمان
۱	توجیه و آموزش مجریان	نیمه اول آذر ماه
۲	اجرای مرحله مدرسه ای	نیمه دوم آذر ماه
۳	تکمیل و ارسال نمون برگ مشخصات شرکت کنندگان و صاحبان آثار برگزیده به تفکیک رشته به منطقه/ ناحیه/ شهرستان	حداکثر تا ۱۰ دی ماه
۴	اجرای مرحله منطقه ای و برگزاری مراسم تقدیر از برگزیدگان	نیمه دوم بهمن ماه
۵	تکمیل نمون برگ مشخصات شرکت کنندگان و صاحبان آثار برگزیده به تفکیک رشته و ارسال به ادارات کل	حداکثر تا ۱۰ اسفند ماه
۶	اجرای مرحله استانی و برگزاری مراسم تقدیر از برگزیدگان	اردیبهشت ماه
۷	تکمیل نمون برگ مشخصات شرکت کنندگان و صاحبان آثار برگزیده به تفکیک رشته و ارسال به دبیرخانه اجرایی و علمی	خرداد ماه
۸	برگزاری مرحله کشوری و مراسم تقدیر از برگزیدگان	تابستان

تذکرات مهم:

۱. تمامی دانش‌آموزان «مدارس دوره اول متوسطه» می‌توانند در جشنواره نوجوان خوارزمی شرکت نمایند.
 - توجه: تعداد راه‌یافتگان به مرحله کشوری مستلزم رعایت موارد زیر است:
 - نسبت ۵۰ درصدی جنسیت دانش‌آموزان پسر و دختر
 - توزیع ۵۰ درصدی راه‌یافتگان به تفکیک مدارس عادی (دولتی/ غیردولتی) و خاص
۲. اعضای گروه‌های دانش‌آموزی در تمامی مراحل جشنواره الزاماً باید از یک مدرسه باشند.
۳. ضروری است در پایان هر مرحله، مراسم معرفی و تقدیر آثار برتر دانش‌آموزان شرکت‌کننده در تمام محورهای جشنواره، دبیران راهنما و سایر دست‌اندرکاران از طرف مدیریت مدرسه، منطقه/ ناحیه/ شهرستان و استان برگزار شود.
 - به منظور استقبال دانش‌آموزان و ارزش‌گذاری به تلاش آنان «بخشی از نمرات ارزشیابی تکوینی» دروس مربوطه به مشارکت دانش‌آموزان در جشنواره تخصیص یابد.
 - مطابق بند ۱۰ بخش‌های الف-۱ و الف-۲ فرم «ارزشیابی عملکرد کادر آموزشی واحدهای آموزشی- شماره ۵» دبیرانی که در اجرای جشنواره نوجوان خوارزمی همکاری مؤثر داشته‌اند در امتیاز ارزشیابی آن‌ها لحاظ شود.
۴. «دبیرخانه اجرایی» جشنواره مستقر در یکی از ادارات کل آموزش و پرورش خواهد بود که مسئولیت هماهنگی و ارائه راهکارهای اجرایی و خدمات پشتیبانی به ناظران و رابطان جشنواره، مطابق دستورالعمل جشنواره بر عهده خواهد داشت.
 - تعیین و معرفی یک رابط تخصصی در هر محور جشنواره جهت تسهیل ارتباط به‌هنگام و مطلوب با مخاطبان استانی به «دبیرخانه اجرایی» جشنواره ضروری است.
 - مسئولیت معرفی و ارسال آثار برگزیدگان به مراحل بعد بر عهده کارشناس مسئول/ کارشناس آموزش دوره اول متوسطه ادارات خواهد بود.
۵. مرحله کشوری جشنواره در سه روز برگزار خواهد شد. (روز اول: ویژه دختران، روز دوم: ویژه پسران و روز سوم: برپایی مراسم اختتامیه و تقدیر)
۶. با عنایت به تقویم اجرایی، ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها می‌توانند با رعایت ضوابط، زمان برگزاری هر یک از مراحل جشنواره را تا سطح استانی تغییر دهند، مشروط بر آن که خللی در برگزاری مرحله کشوری ایجاد نشود.
۷. پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی به استناد بندهای ۳ و ۴ ماده ۳ اساسنامه، موظفند به منظور گسترش فرهنگ تحقیق و پژوهش در بین دانش‌آموزان و هدایت استعدادها و رشد خلاقیت آن‌ها، زمینه استفاده از امکانات و منابع موجود را برای دانش‌آموزان در رشته‌های مختلف از جمله آزمایشگاه، کارگاه‌های رایانه، فناوری، نانو، رباتیک، زبان خارجی و ... فراهم سازند.
۸. به منظور مراقبت و حفظ آثار از تخریب و آسیب‌دیدگی، لازم است آثار راه یافته به مراحل بعدی، به شکل مناسبی توسط دانش‌آموزان بسته‌بندی شود. بدیهی است آسیب دیدگی و نقص فنی آثار، با کاهش امتیاز و یا خروج از چرخه جشنواره همراه خواهد بود.
۹. حمل و نقل آثار تا مرحله منطقه‌ای بر عهده شرکت‌کنندگان است اما مسئولیت ارائه آن‌ها در مراحل استانی و کشوری بر عهده سرپرست گروه اعزامی خواهد بود.
۱۰. دانش‌آموزان و یا سرپرست گروه اعزامی استان باید پس از پایان جشنواره (در مراحل مختلف) نسبت به دریافت آثار خود اقدام نمایند. در غیر این صورت مسئولیتی متوجه برگزارکنندگان نخواهد بود.
۱۱. وزارت آموزش و پرورش مجاز خواهد بود با رعایت حقوق معنوی، از آثار منتخب و راه یافته به مرحله کشوری در تدوین مستندات و گزارش‌ها استفاده نماید.

